

Pròleg

Ernst Stetter

El punt de partida oficial de les relacions euromediterrànies —sorgides arran de la Política Global Mediterrània (PGM), una política no gaire coneguda que es va crear a la dècada dels anys setanta— va ser la fundació de l'Associació Euromediterrània (AE), també anomenada Procés de Barcelona, un ambiciós projecte creat per la Conferència Euromediterrània de Ministres d'Afers Exteriors celebrada els dies 27 i 28 de novembre del 1995 a Barcelona. La finalitat d'aquesta associació era enfortir les relacions amb els socis de la riba sud de la Mediterrània mitjançant tres objectius principals i determinar un marc ampli de relacions polítiques, econòmiques, financeres, socials i culturals amb aquests països.

Aquest procés fa tretze anys que dura, però es dubta sobre la seva eficiència i el seu èxit per moltes raons. El fracàs del procés de pau de l'Orient Mitjà té un impacte enorme en el progrés de l'AE, sobretot en l'àmbit de la política i la seguretat. Aquest fet també afecta la dimensió política i cultural, considerada més reeixida, i, segons els analistes, els resultats es poden millorar força. El predomini de la Unió Europea en aquest procés també és pastura de la crítica, perquè hi ha la sensació que es dona una desigualtat entre els membres del Procés de Barcelona. La proposta que va fer Nicolas Sarkozy a la seva campanya electoral¹ de crear una "Unió Mediterrània" no es pot considerar només una alternativa a l'adhesió de Turquia a la UE, sinó també un signe de descontentament amb l'AE existent. D'acord amb el pla original, que va provocar una gran tensió entre França i Alemanya, la Unió Mediterrània tindria deu estats membres, cinc de la riba nord i cinc de la riba sud; seria del tot independent, i no formaria part del Procés de Barcelona. En el seu discurs, Angela Merkel advertia Sarkozy que, si els països de la Mediterrània volien establir una unió completament desvinculada de la resta de països europeus, aquesta unió esdevindria una prova crucial per a Europa, que tindria com a resultat que Alemanya es decantaria cap als països de l'Europa de l'Est, mentre que França es decantaria cap als països del sud.³ Al final, la proposta es va integrar en el Procés de Barcelona amb el nom d'"Unió per la Mediterrània" (UpM) i, certament, va impulsar les relacions entre les costes nord i sud de la mar Mediterrània. Amb motiu de la Conferència de Ministres d'Afers Exteriors de Marsella, celebrada els dies 3 i 4 de novembre del 2008, es va donar forma al projecte amb la designació de Barcelona com a seu central de la Unió per la Mediterrània i amb la determinació d'una nova arquitectura institucional. Però la pregunta és: aquesta nova estructura garantirà que el procés sigui més acurat i eficient? Aquest projecte va ser la nina dels ulls de la presidència francesa de la UE; però, què passarà després?

Convençudes que cal que hi hagi una política mediterrània basada en la solidaritat, el diàleg, la cooperació i l'intercanvi, la Fundació d'Estudis Progressistes d'Europa (Foundation for European

¹ N. Sarkozy, *Mon projet: ensemble tout devient possible*, 2007, p.15, disponible a www.sarkozy.fr/download/?lang=fr&mode=programme&filename=monprojet.pdf.

² Conferència de premsa conjunta de N. Sarkozy i A. Merkel realitzada al Palais de l'Élysée el dijous 6 de desembre de 2007, www.elysee.fr/documents, pp. 2.3.

³ Trobareu més informació sobre les relacions entre França i Alemanya i els seus efectes sobre el progrés de l'AE a l'estudi de Jacques-Pierre Gougeon, polític i professor, que es pot consultar en el lloc web www.feps-europe.eu/index.php?id=133.

Progressive Studies: FEPS) —que aspira a ser una força capdavantera i unificadora en l'escena socialdemòcrata intel·lectual d'Europa— i la Fundació Italiano-europea —un grup d'especialistes italià constituït per a promoure una cultura política orientada cap a Europa— van decidir publicar un informe sobre les relacions euromediterrànies, l'objectiu del qual seria analitzar l'estat de les iniciatives impulsades per la UE en aquesta regió. Per tal de donar una imatge equilibrada de l'AE i que el lector es faci una idea general de les diferents opinions, l'informe consta d'articles escrits per un seguit d'autors procedents tant de la riba nord com de la riba sud de la regió mediterrània. L'informe es divideix en tres parts principals, cadascuna de les quals se centra en un tema diferent. La primera part ofereix un resum històric dels anteriors projectes europeus a la Mediterrània, la segona part exposa una anàlisi de les relacions econòmiques entre les dues ribes de la mar Mediterrània i la tercera part és un recull d'articles que avaluen el diàleg polític entre la UE i els seus socis mediterranis. L'informe acaba amb un treball crític sobre les perspectives futures del Procés de Barcelona i la UpM.

Aquesta publicació, editada i presentada per dos equips d'especialistes independents, serà útil a l'hora de donar suport a la consolidació de l'àrea euromediterrània, que s'ha de basar en principis democràtics, en el respecte per l'estat de dret i pels drets humans, i en el reforç de la cooperació regional i de la integració social i ambiental.